

našo pri strokovnjaškem preiskovanju v enem gramu mesa. Dokazano je po izkušnjah, da pride na 12 trihin ženskega, samo ena moškega spola. Ko bi torej pojedel človek $\frac{1}{2}$ kila svinjskega mesa, v katerem so trihine, in ko bi se od použitih izlegla v želodcu samo ena desetinka, imel bi ta človek v svojem telesu uže 100 milijonov trihin. Kaj pa številka 100 milijonov pomenja, vidimo najbolje po tem, da je za 1 kilo čistega deteljinega semena potrebno 1,556.000 zrn.

Pravijo, da se je pritepla trihinska bolezen v naše kraje iz Kitajske: tam je med prebivalstvom zelo razširjena. V Evropi zasledile so se prvič trihine v človeškem telesu leta 1833 malo časa pozneje, ko so Angleži in Saksonci dobili prve svinje iz Kitajske. Skoro trideset let trudili so se učenjaki brezuspešno, da bi razbistrili tajnost gledé načina življenja in razploditve te škodljive živalice. Še le leta 1860 posrečilo se je po raznovrstnih poskusih učenjaku Virchovu, da je to tajnost odkril, podajaje kosčke mesa iz trihinoznega človeškega trupla psom in drugim živalim.

Te živali poubijal je Virchov polagoma, ter točno zasledoval razvijanje trihin v njihovem telesu, ob enem se pa tudi prepričal na nekem mrtvцу, ki je od uživanja trihinoznega svinjskega mesa umrl, da se skorijasta lupina trihin, s katero so ovite, ko se zarijejo v meso, ako ostane 24 ur v želodcu ali v črevesih, raztopi s pomočjo želodčnih tekočin. Koj po raztopljenju skorijastih lupin začnejo se trihine gibati in rastejo tako hitro, da so v dveh, treh dnevih uže 1.3—4 milimetrov dolge, ter postanejo tudi v tem času plodne.

Črevesne trihine ženskega spola živé poprečno pet do šest tednov, nekatere doživé pa tudi dvanajst tednov. V tem sicer kratkem času izleže vsaka po večkrat 60—80 živečih mladih, toraj skupaj 1500—1800 komadov. Izležene mlade so tako majhne, da bi se jih moglo v notranji prostor, ne večji, kakor je črka o, spraviti do dve tisoči. Ta neštevilna golazen začne koj po porodu mrgoleti po črevesih, pririje na raznih straneh skozi čreveno kožo, ter se zasede v meso. Vse to traja 9—10 dni. V mesu potem živalice mirno obtičé in za 16 dni opazimo, da so uže zavite v skorijasto lupino. Izkušnje nas učé, da v tej skorijasti lupini trihina živi blizo 12 let. Od trihin okuženo meso je torej škodljivo skozi dvanajst let in ko bi se v tem času rabilo za hrano, bodi si ljudem ali živalim, zaplodile bi se trihine iz nova tako, kakor smo zgoraj razložili. Tudi v trohnečem mesu ostane trihina živa do 100 dni.

(Konec prih.)

Sejmovi. Dne 10. julija v Oplotnici. Dne 11. julija v Lembergu. Dne 12. julija v Platinji, v Rogatecu in Soštanju. Dne 13. julija v

Ločah. Dne 15. julija pri sv. Rozaliji in na Zdolah.

Dopisi.

Iz Cirkovec. (Strela.) Uni terek o polu desetih jelo je močno deževati in kmetje, ki so že bili na travnikih, morali so delo popustiti ter se domov podati. Tudi Matevž Pleteršek, kmet iz Mihovec in njegova pasterka Andrej in Micika, potem hlapec, so bili na travniku blizu Medvece. Ker je dež delo ustavil, vsedli so se tudi ti na voz, da se domov peljajo. Groma ni bilo močno slišati. Niso se deset minut peljali, ko na enkrat zablisne, konja popadata, voz obstoji in ti trije možki sedijo na vozu, v tem hipu pa skoči Micika z voza ter leti vsa preplašena in prestrašena v bližnjo ves Medvece. Kmet, ki je dekle videl in slišal ječati, prašal je, kaj je, a ona mu ne more drugega povedati, kakor: „Udarilo je“ in komaj je zvedel, kje. V tem trenutku pa je prišla velika množica ljudi ter hité na mesto nesreče, a kakšen prizor: Sedeli so ti trije mirno z nagnjenimi glavami na vozu in mislilo se je, da so samo ometeni, a nesreča je več tirjala: kmet in hlapec sta še dihala, a v Andreju ni bilo več življenja, bil je mrtev v trenutku, kajti strela ga je nad zatilnikom zadela, kjer mu je veliko luknjo v glavo napravila, potem bržčas skoz usta vun, okolo vratu ter mu vso obleko, potem na desni strani veliki komad srajce odnesla, in se prek leve roke na desni strani sedečega očeta čez trebuh na desno stegno prepeljala, kajti ti deli so težko ranjeni; hlapec sedel je pa za Andrejem in tudi njega je močno zadelo. Roki in prsa so obžgana, na nogah mu je obutalo raztrgalo ter vsega ohabilo. Dekletu ste samo nogi očrnjeni, a drugega se ji ni zgodilo. Čudno je to, da sta konja oba na desno stran pokapala in dolgo nista mogla ustati, posebno eden konj, ki je pa tudi vsled tega ves klavern. Kar se ranjenih tiče, ta sta še boleha vendar hlapec je v strašnih mukah in ne bode ga nihče razun smrtne kose rešil. Na vprašanje mi je kmet odgovoril, da ne vé nič, da bi ga bilo zbolelo, temveč občutil je neki zaspanec, ki ga je tudi prevzel, tako, da mu je zavest jenjala in kar se je ž njim pozneje godilo, to mu je vse sama sanja.

Iz okolice Šoštanj. (Pobirki.) Kolike važnosti je občinski zastop, to pokazale so tukajšnje občinske volitve dne 6. m. m. Nemčurška svojat, ki zmeraj preži na slovenska tla, je tudi tukaj poskusila svojo srečo, na čelo stopil ji je v tukajšnji občini graščinski posestnik, ponemčeni Italjan g. Jožef Negri. Žal, da se je tudi tukaj našlo nekaj takošnjih judežev, ki so ji podali roko ter obljubili svojo pomoč. Že celo pol leta poprej so delali načrt, kako

bi zmagali narodno stranko, ko se je pa volitev razglasila, skočili so kar skupaj ter večer za večerom sklepali za svojo zmago. Neko človeče iz Gabrk, koji je bil pred nekolikim časom še narodnjak, a sedaj, ko je prisvetila milost g. J. Negra, stopil je tudi on na njegovo stran ter v potu svojega obraza letal od hiše do hiše in ljudi nagovarjal, naj stopijo na njegovo stran, a revček se je zelo zmotil. Ljudje so kmalu spoznali volka v ovčjem oblačilu in le malo je izdal njegov trud. Pri volitvi dal je tudi sebi glas, češ: potem že pridem v odbor, a sreča mu ni bila mila. Iz Družmirja je nekšni „trgovček“, ki se je tudi poprej za narodnjaka hlinil, Slovenci so mu že precej denarja znosili in mu tako h gospodarstvu pomagali, sedaj za zahvalo pa smuk v nemčurski koš, češ, tukaj bode dobro biti in je delal tako rekoč z vsemi štirimi za nasprotno stranko. Kaj pa, ko bi si Slovenci izpremislili in bi nehali nositi svoje trdo zaslužene groše takošnjim ubežnikom? Sodimo, da bi to bilo najboljšo zdravilo za takošnje neljube napetneže. Slovenci izpremislite besede: „Kdor ni z nami, on je zoper nas“. Ako takšnjim ne damo beliča več, kmalu jih bo zapustil nemčurski duh. Minola je tukajšnja obč. volitev in izvršila se je kljub silni agitaciji Celjskih in Soštanjskih nemčurjev častno za narodno stranko, a tukajšnjim odpadnikom in izdajalcem bode ostalo od nje neizbrisljivo znamenje. Kedar bodo že njihove trupla v hladni zemlji počivala in njihove kosti se že v prah spremenile, njihovo ime pa bo ostalo zapisano v črnih bukvah zgodovine izdajalcev domovine. Na čast narodne stranke pa se mora reči da je svojo dolžnost častno dovršila; kljubu vsem nemčurskim sladkim obljubam in strašljivim grožnjam, stala je kakor skala za čast domovine. Slava ji! njej veljajo besede: Nebo se zabliskne in glas se začuje: — Večno bo slaven, kdor svoj narod spoštuje. Vsem odpadnikom, izdajalcem in južem, pa veljajo pesnikove besede, ki pravi: Grom naj vdari iz visine, — V izdajalce domovine!

Iz Šmartna v Rožni dolini. (Veseli den 20. rožnika.) Dolgo smo se že veselili dneva sv. birmc, a da bode za nas tako vesel, tega si nismo upali pričakovati. V nedeljo, 19. rožnika na večer pripeljali so se Njih ekselencia, premilostljivi knezoškof, (spremljani od preč. gosp. dekana in od svojega čast. gospoda dvornega kaplana) črez visoki in kameniti Langer z Dobrne v Rožno dolino. Naš oča župan pričakoval je z lepim številom faranov visokega gosta pri kapeli na vrhu Langerja ter Njih prevzvišenost v imenu občine najspodobneje pozdravil. Na Gorički in na drugih vrhah nastavljeni topiči naznanjali so sosedom po Hudinjski in Savinjski dolini s krepkim strelom veselje Šmarčanov nad prihodom toliko

željno pričakovanega višipastirja. To razodevali so pa tudi napisi na raznih slavolokih ali „častnih vratih“, ki so bile ob cesti postavljene. Ko so Njih ekselencia mil. knezoškof, obdani od naraščajoče množice faranov prišli do kapelice, kjer jih je pričakovala č. duhovščina s šolsko mladino, stopi pred njih belooblečena učiteljeva hčerka, ter jim s primernim voščilom izroči kot dobrodošlico šopek svežih cvetic. Njih prevzvišenost so šopek s prijaznim odzdravom sprejeti blagovolili. — Da smo prem. knezoškofa naravnost v cerkev spremljali, ter da so tam, če tudi je bilo že malo bolj pozno, še šolsko mladino iz krsčanskega nauka izpraševali, tega, kakor cerkvenih obredov drugega dne nisem namenjen opisovati, ker se vrši to pri takšni priložnosti blizo povsodi enako. Omeniti pa moram, da je nenavadno lepo število odličnih gostov, duhovnikov in svetovnjakov, se zbralo dne 20. rožnika v Rožni dolini okoli Njih ekselencie premil. knezoškofa ter tako pripomoglo povišati svečanosti tega krasnega in preveselega dne. Birmancev bilo je 176, namreč iz domače fare 165, iz sosednih far pa še 11. — Le prehitro so minole vesele ure, ktere se imeli Naš prevzvišeni in premil. knezoškof v naši sredi bivati. Že ob 4. uri popoldne naznanilo nam je zvonov ubrano petje, da se visoki gost od nas slovijo. Po ravno tistem težavnem potu, po katerem so bili na predvečer prišli, podali so se proti Novi cerkvi, zapustivši nam milostno zagotovljenje, da nas želijo vsaj enkrat še obiskati v Rožni dolini. Osrečena Šmartinska fara ostala bo Njih ekselenci za ta trudapolni pohod iz srca hvaležna, ter bode Boga goreče prosila, da nam ohrani Njih prevzvišenost našega premilostljivega knezoškofa še mnogo, mnogo let!

Z Dobrne. (Srečna nesreča.) Dne 19. jun. so se nekateri ljudje ob času delitve zakramenta sv. firme premočno naslanjali na ograjo pri cerkvi ter so se vsled tega z isto vred prekopicnili čez 6 metrov in 15 centim. globoki zid na trato. Koliko jih je padlo, to se ni moglo izvedeti; govori se o najnižjem številu pet. in do najvišjega deset. Počakala sta samo dva, drugi so srečno svoje pete poskrili med množino pričujočega ljudstva. Enemu, ki je počakal v omotici, so namenili podeliti zakrament sv. olja, toda dohajajočemu duhovniku je prišel nasproti sam in dokazal, da še za to ni zrel. Drugi misli, da se je vdari na drevesu, temu nasproti pa neki mladenič trdi, da mu je on skočil pod pazduho, kjer se čuti vdarca. Tik zida stoječa hruška je zabranila, da niso popadali še čez drugi zid na trde stopnjice. Sicer pa je ta slučaj lahko za svarilo vsakemu, kdor ima navado brez potrebe zvuvaj cerkve postopati in se na ograje naslanjati, kajti pri nesrečah ni vselej zraven tudi sreča.

Iz Solčavskih planin. (Nevaren gost.) Nenavadni gost je prišel v naše kraje, ter se že več časa po naših zavodih sprehaja trdi se celo, da ni sam prišel, ampak je tudi svojo soprogo seboj pripeljal. Po popisu onih, kateri so ga videli, je volk, a ne v ovčji obleki, drugod pa se trdi, da je ris. Do sedaj je že več ovac pometal, tudi kozlički so mu ljubi in srn se ne izogiblje. Ni zadosti mu, da zadavi, kolikor potrebuje za svoj glad, ampak kar po več ovac ob enem zadavi, in ko bi pastirji ne pazili na čedo, še več bi jih bilo padlo. Ker je na Koroški strani mnogo mladih smrekovih gozdov, se požrešni volk prav lahko umika. Dokler ne bo gosposka naročila pravičnega lova od Koroške, t. j. severne in od južne strani ob enem, vse ne bo nič pomagalo. Že meseca majnika so se zbrali kmečki lovci pri Oševniku, da zgrabljivca poiščejo, pa jim je pete čez Olševo na Koroško odnesel, a v novejšem času se spet v Solčavi zadržuje.

Politični ogled.

Avstrijske dežele. Vožnje Nj. veličanstva v Pulj je bila zadnja nedeljo na večer, le za kako poldrugo uro pozneja, kakor smo v zadnjem listu rekli. Da si si je svitli cesar slovesen vzprejem prepovedal, vendar je bilo veliko ljudstva prišlo ga pozdravljat v Gradcu in tudi v Mariboru; na obeh krajih še je bil za nekaj minut stopil iz vlaka ter je vzprejel pozdravljenje višjih oblasti. — Na Českem bode letos velik shod, posebno nemških katolikov, o njem bode več in imenitnih govorov, ni pa še niti den, niti kraj shoda gotov. — V Gradcu napravlja se grofa Auersperga spomenik. No tuje pač morebiti na svojem mestu, ne pa v Ljubljani. — Srbski kralj, Milan se je bil une dni iz Dunaja podal v Postojno, da si ogleda ondašnja slovito jamo, za tem pa se je odpejal v Gleichenberško kopališče. — V Gradcu imajo sedaj že tudi žensko podružnico „šulvereina za Nemce“. Le to društvo ni isto z nemškim šulvereinom, vendar pa dela za čisto nemške šole na slov. tleh in kedar se mu posreči, pogoltne rado tudi slov. otroke. — Slov. Korošci imajo meseca avgusta lepo praznovanje, zlato sv. mešo njih vodje, velč. g. Andreja Einspielerja. Ni dvoma, da se pokaže v tem sijajno, koliko da uživa pri njih ljubezni „oče koroških Slovencev“. — Za Kranjsko snuje se kat. tiskovno društvo in najbrž vzame potem „Slovenca“ v svoje roke. To bode gotovo vrlemu listu na korist. — „Tomanova veselica“ v Kamni gorici je bila zadnja nedeljo veličastna, lepo znamenje, da je blagi mož še v lepem spominn pri krepkih Gorenjcih. — Slov. dijaki na raznih vseučiliščih imajo prve dni meseca septembra velik shod v Ljubljani. — Kupčija s svitlodnimi me-

šički nese se v Gorici letos dobro in imajo domači rmeni kokoni lepo ceno. — V Podgori na Primorskem živi kacic 20 italijanskih družin in za-nje napravi italijansko šolsko društvo, „pro patria“, posebno šolo in otroški vrt. Društvo šteje gotovo na to, da dobi precej slov. otrok v svojo šolo, kaj pa, ako se ušteje? — Velika skupščina sv. Cirila in Metoda bode letos, kakor je znano, v Trstu, vrši se v torek dne 19. julija. Zadnja nedeljo, dne 3. julija, bila pa je velika veselica Tržaške podružnice iste družbe. — V Pazinu ostane še letos c. kr. gimnazija, mogoče, da bode poslej podučni jezik hrvaščina, ne pa, kakor doslej, italijauščina. — V Pulju je veliko veselje o navzočnosti svitlega cesarja, tujcev je od vseh strani navrelo v mesto, navdušenje splošnje. — V hrv. saboru bote poslej le dve stranki, vladna ali narodna in pa zmerna opozicija, tej je grof Drašković na čelu. — Ogerski minister za finance potrebuje denarja in misli si ga s tem pridobiti, da vzeme država setev tobaka popolnem v svoje roke. Nihče ne bode smel za-se več sejati, ampak le za državo. — Cesarjevič nadvojvoda Rudolf še potuje po Galiciji, cesaričinja pa se je iz Krakova vrnila v Laxenburg.

Vunanje države. Bolgarsko veliko sobranje se je v ponedeljek dne 4. julija sešlo v starem pa malem mestu Trnovskem. Kakor se sliši, izvoli si princa Ferdinanda Coburškega za kneza ali pa — srbskega kralja, Milana. No zadnje ni verjetno, pa tudi, če princ Ferdinand vzprejme izvolitev, je še veliko vprašanje. — Novo srbsko ministerstvo ima zaupanje srbskega ljudstva ali ne manjka mu težav, posebno še je to hudo, ker je v drž. kasah gosta tema. — Meje med Turčijo in Črno goro še vedno niso določene, določujejo jih pa že tri leta. — Prijateljstvo med Rusijo in Nemčijo se podira. Car je prepovedal tujcem, ob nemških mejah kupovati si posestva. To se tolmači, da v Rusiji ni nič zaupanja do Nemcev. — Cesar Viljem se je že podal v Emsko kopališče in se mu je torej zdravje vzboljšalo. — V Mainzu imajo deveto nemško streljanje ali velik shod nemških strelcev. Tudi naših Nemcev je nekaj tje šlo, toda ogrnili so si samo nemšk plašč, avstrijska suknja jim je pretežka — Anglija se jezi, ker noče turški sultan podpisati pogodbe med Turčijo in Anglijo gledé Egipta. Sedaj je gotovo, da je ne bode podpisal. — Razmere med Francijo in Nemčijo so še slej kakor prej napete. Nemcem pobira novi vojni minister preveč stopinje generala Boulangerja ter ne razpušča, kakor bi Nemci radi, vojakov domov. — Na Španjskem so nemiri zaradi carine na živino. Skoro po vsej Valenciji se požgali carinske uradnije. — Italijanski prvi minister, Depretis, je vžbolel in kralj Umberto ga je brž obiskal ter je s tem veljavo ministerstva v obeh ljudstva precej